

*The Jean Monnet Center for
International and Regional
Economic Law & Justice*

THE NYU INSTITUTES ON THE PARK

**A JEAN MONNET
PROGRAM** *J.H.H. Weiler,*
igazgató

Jean Monnet munkadokumentum, 23/14

Antoine Vauchez

**Módszertani európaizálás a bölcsőben:
Módszertani vállalkozók, a közösségi vívmányok és az
európai kognitív berendezések készítése**

NYU Jogi Iskola • New York, NY 10011
A Jean Monnet munkadokumentum-sorozat a
következő címen érhető el
www.JeanMonnetProgram.org

Minden jog fenntartva.
A tanulmány egyetlen része sem sokszorosítható
semmilyen formában a szerző engedélye
nélkül.

ISSN 2161-0320 (online)
Szövegszerkesztő: Danielle Leeds
Kim
© Antoine Vauchez 2014
New York Egyetem Jogi Kar New
York, NY 10011 USA

A sorozat kiadványait a következőképpen kell idézni:
SZERZŐ, CÍM, JEAN MONNET MUNKADOKUMENTUM SZÁMA/ÉV [URL]

**MÓDSZERTANI EURÓPAIANIZMUS A BÖLCSŐBEN:
MÓDSZERTANI VÁLLALKOZÓK, A KÖZÖSSÉGI VÍVMÁNYOK ÉS EURÓPA
KOGNITÍV BERENDEZÉSEK**

Írta: Antoine Vauchez

"Még inkább, mint a művészetben, az építészetben és a mérnöki munkában, a tudomány a teljes *mesterségesség* és a teljes *objektivitás* legszélsőségesebb eseteit kínálja, párhuzamosan haladva"

Bruno Latour, *Reassembling the Social*, Oxford University Press, 2005, 89. o

Absztrakt

Ez a tanulmány nyomon követi Európa egyik legelterjedtebb eszközének, a közösségi vívmányoknak az eredetét.

Ezáltal új kutatási programot kíván indítani az európai genealógiával kapcsolatban kognitív és technikai berendezések. Ahelyett, hogy a közösségi vívmányokat magától értetődő és átlátható fogalomnak tekintené, a tanulmány feltárja annak gazdag politikai jelentését, rámutatva annak alapvető szerepére Európa jogközpontú és nemzetek feletti meghatározásának kialakításában. Az egyéni és intézményi genealógiákba mélyedve a tanulmány nyomon követi azokat a módszertani vállalkozókat, akik új tudáseszközöket dolgoztak ki Európa helyzetének kiszámításához (Celex adatbázis), és elemzi azt a folyamatot, amelynek során fokozatosan monopóliumot szereztek az "Unió helyzetének" kiszámításában, ezáltal magának az európai játéknak a szabályaiba foglalva a "módszertani európaiság" egy formáját.

* Antoine Vauchez, Centre européen de sociologie et science politique, Université Paris 1-Sorbonne / CNRS, 14 rue Cujas 75005 Párizs. E-mail: antoine.vauchez@univ-Párizs1.fr. Ezt a tanulmányt akkor írtam, amikor Emile Noël vezető munkatársa voltam a New York-i Egyetem Jean Monnet Központjában. Hálás vagyok a 2014. tavaszi Jean Monnet-munkaértekezlet résztvevőinek az NYU-n és az EU Law Workshopen a Columbia Egyetemen a szöveg korábbi változataival kapcsolatos hasznos észrevételeikért. Külön köszönet Megan Donaldsonnak, Grainne de Burcának, Dan Kelemennek, Peter Lindsethnek és Jonathan Yovelnek az ösztönző cseréikért.

Bevezetés

Amióta Jacques Delors 1988-ban megjövendölte, hogy egy évtizeden belül a nemzeti jogszabály lenne az EK / EU eredetű, ez a szám szenvedélyes vitát kristályosított ki olyan különböző kérdések, mint a nemzeti szuverenitás elvesztése, a vállalkozásokra nehezedő szabályozási terhek, a nemzeti kultúrát és identitást fenyegető kockázatok stb.¹ Míg a politikai, bürokratikus és tudományos szereplők sokféle álláspontot képviselnek ezekben a vitákban, az állítólagos tendencia üdvözlésétől kezdve a látszólag feltartóztathatatlan növekedés megállítására irányuló stratégiák kidolgozásáig, végül mindannyian ugyanabból az eszköztárból merítenek. Az "Unió tényleges (jogi) helyzetének" kiszámításakor ezek a szereplők elkerülhetetlenül a *közösségi vívmányok fogalmára* (ez a fogalom annyira honosodott, hogy lefordíthatatlanná vált: Peyro 1999) és a kapcsolódó online adatbázisra, az EUR-lexre (az uniós jog hivatalos és jogilag kötelező erejű forrása)² támaszkodnak. Manapság ez a kognitív és technikai berendezés nem csupán az az eszköz, amely *hivatalosan* meghatározza és hitelesíti azt az "Európát", amelyre a jelöltek a bővítés szakaszaiban pályáznak³, hanem ugyanúgy beilleszti magát az EU legrutinszerűbb műveleteibe, és Európa "alkotmányos operációs rendszerévé válik [...], axiomatikus, vitán túli, vita feletti, mint a demokratikus diskurzus szabályai, vagy akár maguk a racionalitás szabályai, amelyek úgy tűnt, hogy befolyásolják a vitát, de nem részei annak" (Weiler 1997).

Bár minden tankönyv, feleletválasztós kérdőív és európai glosszárrium rutinszerűen hivatkozik erre az eszköztárra, mint "az Európai Szén- és Acélközösség megalapítása óta felhalmozódott kötelezettségek összessége", félrevezető lenne úgy hivatkozni rá, mint egy átlátható technikai eszközre, amely pusztán "kiszámítja" a "jogok és köteleességek" már meglévő halmazát, amelyek "odakint" várják, hogy mérlegeljék őket. Valójában a *közösségi vívmányok* és a hozzájuk kapcsolódó EUR-lex adatbázis sokkal többről szól, mint csupán szövegek mennyiségéről. Mivel a tudományos ismeretek szociológiájának különböző szálai ismételten létrejöttek

¹ Míg a Bizottság ezt az összeget 2001-ben 80 000 oldalra becsülte (vö. A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak: *A közösségi vívmányok kodifikációja*, 2001. november 21., COM/2001/0645), azóta sokan vitatták ennek a számadatnak a pontosságát és relevanciáját: lásd az OpenEurope (2007) és a Bertoncini (2009) kezdeményezéseket.

² Az EUR-lex honlapja szerint "468 000 hivatkozás, körülbelül 5. Összesen 7 millió dokumentum, évente átlagosan 12 000 hivatkozás, 23 nyelv" és havonta átlagosan 7 millió látogatás.

³ A közösségi vívmányokról *mint* a kelet- és közép-európai országokra irányuló közelmúltbeli bővítési tárgyalások megkerülhetetlen referenciakeretéről lásd: Cécile Robert (2003) és Rebecca Adler-Nissen (2011).

(M. Callon, 1986; B. Latour, 2005; D. Breslau, 1997), a technikák és módszerek magukban foglalják a

azon műveletek és eljárások száma, amelyek egy és ugyanazon időpontban meghatározzák a adatösszesítés (itt: az uniós intézmények), sorrendjük logikája (nemzetek feletti alkotmányos rend) és az ennek megfelelően fellépő, a közpolitika kapcsolódó szintjei (európai szint). Mivel a közösségi vívmányok hivatalossá teszik Európa (alapjai, küldetesei) és értéktárgyai (joganyaga) stabil alakját, implicit módon *meghatározzák* az európai ügyek, különösen az intézmények (itt: a Bizottság és a Bíróság) és a szakmai csoportok (európai jogászok és uniós köztisztviselők) "racionális irányításának" képességét és felelősségét, míg másokat kisémmiznek (itt: tagállamok, alkotmánybíróságok, nemzeti diplomaták és bürokraták stb.)⁴. Mint ilyen, az eszköz tehát magában foglalja a "módszertani európaiság" egy formáját, amely keretbe foglalja az európai politikáról alkotott felfogásunkat, törvénytisztelő ("jogunió") és nemzetek feletti entitásként meghatározva. Híres, hogy a "módszertani nacionalizmus" fogalmát széles körben használta Ulrich Beck német szociológus (U. Beck, 2005). Mégis, míg a fogalom szerves részét képezte a nemzetállamok vasketrecének kritikájában és az intellektuális szemellenzők leküzdésének transznacionális módjainak keresésében, Beck valójában soha nem alakította át a fogalmat átfogó szociológiai *kutatási* programmá (D. Chernilo, 2006). Hasonlóképpen, a "módszertani európaiság" fogalmát, amelyet valójában csak *futólag említ*, lényegében úgy gondolják, hogy ugyanolyan káros hatásokkal jár, mint nemzeti megfelelője ("módszertani nacionalizmus"). Ez a cikk azonban azon a feltevésen alapul, hogy a "módszertani európaiság" fogalma valójában heurisztikus történelmi elemzőnek bizonyulhat arra vonatkozóan, hogy a konkrét tudáseszközöket és analitikus fogalmakat történelmileg hogyan "ketrecepték" az EU politikájában, olyan módon, amely analóg azzal, ahogyan az osztály, a család, a társadalom, a jog stb. fogalmait történelmileg "ketrebe zárták" a nemzetállamok keretein belül, ezáltal formálja a politikai lehetőségek teréről alkotott felfogásunkat a modernitásban (M. Mann, 1993). Európa egyik legszélsőségtől építőkövének genealógiáján keresztül ez a cikk egy szélesebb körű kutatási program megnyitását javasolja a különböző elméletek, módszerek és módszerek "összeszerelésének" történelmi és vitatott folyamatáról (Latour, 2006)

⁴A módszertanok "politikai potenciáljáról" lásd Daniel Breslau (1997).

eszközöket a "módszertani európaiság" egy formájává, amelyre Európa
A nemzetek feletti kormányzati pólus tekintélyének lényeges része⁵.

Ennek a történelmi folyamatnak (ennek a genealógiának) a nyomon követése olyan módszertant igényel, amely megragadja azokat a *doktrinális*, de *módszertani* vállalkozókat is, akik hozzájárultak Európa kognitív és technikai felszerelésének megteremtéséhez. Míg a közelmúltban egy új tudományág feltárta a doktrinális vállalkozók fontosságát Európa olyan alappilléreinek kialakításában, mint a "funkcionalizmus" (White 2003; Rosamond, 2014), "alkotmány" (Vauchez, 2010; Cohen, 2010), a "kormányzás" (de Lassalle és Georgakakis, 2012) vagy az "egységes piac" (Mudge és Vauchez, 2012), a módszertani vállalkozók szerepe az adatok előállításának és gyűjtésének kapcsolódó technikáit (történelmi levéltárak, gazdaságstatisztikák, jogi kompendia, diplomáciai szokások stb.) alakítja, még mindig nagyon kevés figyelmet kapott⁶. Mégis, az államépítő irodalom valójában már régóta azt sugallja, hogy a tudástechnikák alapvető eszközei a modern államoknak, hogy megalapozzák joghatóságukat a hatalom versengő formái (egyház, viszályok, térképezett városok stb.) felett⁷. Az "információs tőke" monopolizálása lehetővé teszi a terület és a megfelelő népesség "elméleti egyesítését" a kialakuló állami bürokratikus apparátus ellenőrzése alatt: "az Egész, a társadalom egészének nézőpontját figyelembe véve az Állam felelősséget vállal a totalizáció minden műveletéért (különösen a népszámlálásnak, a statisztikának vagy a nemzeti elszámolásnak köszönhetően) és az objektivációért" (Bourdieu 1994, 3. és 7.). Más szóval, az állami bürokráciák által fokozatosan megszerzett információs előjog (és az ehhez kapcsolódó értékelési, összehasonlítási, előrejelzési képesség) kikövezte az utat és legitimálta az állami beavatkozást és politikákat.

⁵ Míg az itt bemutatott empirikus anyag egy része az uniós jog definíciós erejének történetét rajzoló korábbi kutatásomból származik (Vauchez 2013), ez a cikk kibővíti ezt a korábbi kutatást, és az EU "módszertani európaiságának" genealógiájával kapcsolatos új kutatási programhoz vezet.

⁶ Lásd azonban: Jay Rowell és Etienne Penissat (2014) az Eurostatról ebben a dossziében, valamint Philippe Aldrin az Eurobarométer felméréséről (2011).

⁷ A gazdag és sokszínű irodalomban lásd Alain Derosieres korszakalkotó könyvét (2002), Pierre Bourdieu Lectures at the Collège de France on the State (2014) című művét, valamint Wim Blockmans, Jean-Philippe Genet és Antonio Padoa-Schioppa által vezetett, a modern állam keletkezéséről szóló fontos projektet Európában (1997).

Furcsa módon, miközben az EU-tanulmányok számos tudósa hasznosan merített az államépítés analógiája (Marks 1997), nagyon kevesen mutattak rá a tudás szerepére az európai politika alakításának eszközei⁸. Mégis, az a művelet, amelyen keresztül egy A politikai kompromisszumok, gazdasági indokok és jogi normák kaotikus halmaza Európa egyetlen egyedi alakjává válik, messze nem triviális. Valójában egy olyan kontextusban, amelyben az adatok előállításuk történelmileg a nemzeti bürokráciákban gyökerezik (Derosières, 2002), az "Unió helyzetének" hivatalos feltárására való képesség alapvető csatater volt Európa nemzetek feletti kormányzati pólusa számára – különösen az Európai Bíróság és az Európai Bizottság által alkotott dupólus számára (Vauchez, 2014). Az évek során mindkét intézmény (amelyet a közelmúltban az Európai Központi Bank követett) aktív adatelőállító és -gyűjtő volt: és az a kognitív előny, amelyet ennek a nemzetek feletti szemléletnek köszönhetően szereztek (amelyet egyetlen tagállam vagy magánfél sem tudott elérni), alapvető platformja volt annak, hogy igényt tartsanak Európa "racionális iránymutatására".⁹ Más szóval, *a Bíróság vagy a Bizottság azon politikai képessége, hogy képviselje Európa általános érdekeit, és konkrét igazságokat fogalmazzon meg Európa természetéről és jövőjéről, részben azzal függ össze, hogy elismert, mennyire képesek Európa technikailag szilárd képviseletét létrehozni*¹⁰. Ez a kapcsolat különösen igaznak bizonyul a jog esetében, mivel annak elismerése, hogy egy szerv képes *feltárni* az (euro)tartomány jogának hiteles állapotát, magában foglalja azt a képességet, hogy *kötelező* erejű joghatásainak hivatalos értelmezőjeként (és végrehajtójaként) járjon el¹¹.

Ezzel a széles körű problémával foglalkozva a cikk azt javasolja, hogy öleljünk fel egy szociogenetikai megközelítés, mivel ez bizonyult a hatékonyabb denaturalizáló eszköznek. Ahogy a tanulmány kinyitja Európa legelterjedtebb eszközének fekete dobozát¹², körvonalazza

⁸ Bár a "szakpolitikai eszközökről" szóló szakirodalom hasonlóságot mutat megközelítésünkkel, nem tartalmaz külön jogszabályt a *tudáseszközökre* és az adatgyűjtésre vonatkozóan (Lascoumes és Le Galès 2007). ⁹ E kognitív előny fontosságáról egy adott társadalmi probléma feletti joghatóság megállapításában lásd: Andrew Abbott (2005).

¹⁰ A tudományos termelés és a szélesebb társadalmi fejlemények közötti összefonódás a különszám bevezetőjében (Adler-Nissen és Kropp, 2014) kifejtett négy elv közül a másodikra («a belső/külső megosztottság elutasítása») utal.

¹¹ – Megvilágosító párhuzamért lásd a Hivatalos Lap franciaországi létrehozásának történeti beszámolóját (Gougeon 1995).

¹² Bár számos érdekes tanulmány foglalkozik a *közösségi vívmányokkal*, amelyek rámutatnak annak stratégiai jelentőségére, az európai projekt egységének megtestesítésére (Wiener 1998; Jørgensen 1999), valójában senki sem kérdőjelezte meg a keletkezését és azt, hogy ez hogyan formálhatta konkrétan Európát.

a közösségi vívmányok *megfogalmazásának és kiterjesztésének* összetett történelmi folyamata,

kritizálták, felülvizsgálták, végül honosították, mint a legszigorúbb és legobjektívebb intézkedést

"Európa" más lehetséges módszerekkel szemben (politikai, diplomáciai, gazdasági stb.). Mint ez

A problématique kéri annak a helyi kontextusnak a tömör leírását, amelyben ezeket az eszközöket eredetileg kialakították¹³, az empirikus hangsúly két konkrét pillanatra irányul, a Nagy-Britanniával való bővítésre (1969–1972) és az egységes piaci menetrend kapcsolatára (1988–1992), mivel ezek kritikus fordulópontok az "európai projekt" meghatározása szempontjából. Az Európa múltbeli eredményeinek értékelésére szolgáló legjobb módszerekről folytatott különböző politikai, bürokratikus és tudományos viták, valamint az EK dokumentációjának útmutatóinak és kivonatainak gazdag irodalma alkotja e kutatás sokszínű empirikus anyagát.

A cikk a következőképpen folytatódik. Az első rész a tudástermelők az Európai Közösségek helyzetéről az 1960-as évek végén, mint a közös piac megvalósul, de nincs megállapodás a magán- és a közszféra között, jogi és nem jogi, nemzeti és európai szereplők arról, hogy mi a legpontosabb az "Európa" kiszámításának eljárása. A második szakasz elmagyarázza, hogy a Nagy-Britanniával folytatott bővítési tárgyalások (1969–1972) fordulópontot jelentenek: nyomon követik az EK-jog alkotmányjogi elméleteinek összeolvadása, technikai újítások információkeresés és a Bizottság intézményi stratégiái egy olyan új eszközkészletbe, amely "Európát" jogilag kötelező erejű normák egyetlen, koherens és vitathatatlan *korpuszává* teszi. Európa természetének ez a fokozatos monopolizálása és jogászokodása a *közösségi vívmányok* fogalmán keresztül felruházta a Bíróság és a Bizottság alkotta dupólust a kapcsolódó hatalommal, hogy "hitelesítse" az államok "jogait és kötelelességeit". Cikkünk harmadik és egyben utolsó részében azt követem nyomon, hogy ez az egyedülálló szerelvény hogyan szilárdult meg fokozatosan Európa szabványos működési eljárásaként.

¹³ A kontextualizmus elvéről mint a tudásszociológia kulcsfontosságú empirikus stratégiájáról lásd Rebecca Adler-Nissen és Kristoffer Kropp (2014) bevezetőjét ehhez a dossziéhoz.

I/ Európa, ahogy mi ismerjük

Egészen az 1960-as évek közepéig, amikor a
A közös piac felgyorsította az európai integráció ütemét, a
az Európai Közösségek állapota nem vetett fel különösebb problémát. Mint minden más
nemzetközi szervezet számára, az *ESZAK fennállásának legelső napjaitól (1952.
december 30.) létrehoztak* egy hivatalos közlönyt – a Journal Officiel de la Communauté
européenne du charbon et de l'acier-t, amely négy nyelven (francia, olasz, holland és
német)¹⁴. Mivel a szövegállomány a Tanács és a Szén- és Acélipari Főhatóság kevés
határozatából és állásfoglalásából állt, az Európa múltbeli döntéseivel és
megállapodásaival kapcsolatos aggodalom aligha adott okot. A helyzet azonban drámaian
megváltozott az 1960-as évek közepétől, mivel a Közös Piac gyorsan kibontakozott, és az
európai jogszabályok exponenciálisan fejlődtek. Az 1958-as 2 784 oldalról és az 1960-as 7
905 oldalról a Hivatalos Lap egy évtizeddel később több mint 45 000 oldalt ért el
(Prometti 2000)... A mezőgazdaságra vonatkozó számos technikai és ideiglenes
szabályozás közepette nehezzé vált a Közösségek *jelenlegi* helyzetének pontos
megállapítása. Ezenkívül a *Journal Officiel des Communautés européennes* nehezen
hozzáférhető volt (csak néhány száz könyvtár és minisztérium kapta meg ingyen) és alig
volt érthető (megfosztották minden olyan összegző mutatótól, amely lehetővé tette volna
az európai ügyek helyzetének értékelését egy adott szakpolitikai területen)¹⁵. A nemzeti
bürokráciák, parlamenti bizottságok és kutatóintézetek gyakran dolgoztak azon, hogy
kiépítsék az európai szinten hozott döntések felügyeletére szolgáló saját eszközüket, de
ezek a legtöbbször időben nem folytonosak voltak (mivel ezek az intézmények nem
rendelkeztek a folyamatos áttekintéshez szükséges erőforrásokkal) és hatókörük
korlátozott volt.¹⁶ Mások nemzeti vagy nemzetközi konferenciákon¹⁷, jogi folyóiratok
tanulmányozásán¹⁸ keresztül követték nyomon a meglévő állományt,

¹⁴ A Népszövetség óta a nyilvánosság és a közzététel a nemzetközi szervezetek legitimitásának alapvető eszköze : Megan Donaldson, "A titoktartás újratárgyalása. A szerződéses és a nemzetközi rend regisztrálása a háborúk között", NYU Law School, a szerzővel együtt.

¹⁵ 1974-ben mintegy ezer ingyenes Hivatalos Lap-előfizetést küldtek könyvtáraknak, nagykövetségeknek, nemzeti bürokráciáknak és nemzetközi szervezeteknek (szemben a fizető 3912 előfizetéssel) (Hivatalos Kiadóhivatal 1975, 52).

¹⁶ Ezekről a különböző kísérletekről és kudarcokról lásd Heydt (1977, 59-60).

¹⁷ Lásd az 1955-ös stressai konferencia fontos pillanatát, amely vitathatatlanul az ESZAK-ról szóló első fontos transznacionális tudományos konferencia volt a Bailleux-ben (2010) elemzett formában.

és ami akkoriban nagyon fontos volt, közvetlen kapcsolat az Európai Bizottság vezetőivel és bürokrataival

intézmények, amelyek kizárólagos hozzáférést biztosítanak ehhez az egyébként félig nyilvános világhoz,

Bár ezek interperszonális és diffúz információs csatornák maradtak. Sok valójában elismerte, hogy milyen nehéz eligazodni ebben az inchoate és szétszórt szövegegyüttesben, amelyet legjobban úgy lehet leírni, mint "a papírok hatalmas tömegét, amelyet részben szabadon terjesztettek, részben nem; A dokumentumoknak csak egy részét nyomtatják ki, míg a többi csupán daktilografált szövegek másolata".¹⁹

1) A számító Európa politikai tétje

Európa érthetőségének hiánya versengő kísérleteket indított el múltjának kiszámítására határozatok és állásfoglalások. Egy olyan környezetben, amelyben az EK-rendeletek egyre A vállalatok és a gazdasági ágazatok diverzifikáltabb csoportja, a vállalati érdekek az elsők között vetették fel a kérdést. Az Európai Parlament több, leggyakrabban a vállalati szektorhoz közel álló képviselője visszhangozni kezdte azokat a nehézségeket, amelyekkel a vállalatok szembesülnek az európai ügyek helyzetének értékelése során saját ágazatukban. Arved Deringer német konzervatív európai parlamenti képviselő, aki maga is prominens trösztellenes ügyvéd és az Európai Parlament Jogi Bizottságának (majd később a Közös Piaci Bizottság) elnöke, Strasbourg elé vitte a kérdést: "rendelkezik-e a Tanács vagy a Bizottság felméréssel (...) saját jogukból?" – tette fel a kérdést a Bizottsághoz intézett írásbeli kérdésében 1967-ben. Válaszul a német európai parlamenti képviselőnek azt mondták, hogy egy ilyen leltár haszontalan ("nem több, mint általában informatív"), mivel minden jogi értékkel bíró dolgot már közzétettek a Hivatalos Lapban, és fárasztó, mivel "sok időt és energiát igényelne" (Deringer 1967). Később Paul De Keersmaeker báró belga európai parlamenti képviselő és üzletember ugyanebben a szellemben folytatta, megjegyezve, hogy "milyen nehéz a tagállamok közigazgatásának, jogi hatóságainak és ügyvédeknek nyomon követni az EK-jog valamennyi rendelkezését" (de Keersmaeker 1974). Jogi dokumentalisták és jogászprofesszorok kétségbeesett felhívásokat intéztek a Közösségek Hivatalos Kiadványaiért felelős Hivatalhoz (a továbbiakban: Opoce): "Ami a jogi szövegeiket illeti, nincs semmijük, ami tárgyunként kodifikálná a jogszabályokat? Például, hol található egy helyen EC

¹⁸ Kezdetben az olyan közösségi jogi folyóiratok, mint a *Revue trimestrielle de droit européen*, számuk jelentős részét valójában az EK-intézmények válogatott dokumentumainak (vonatkozó állásfoglalások vagy határozatok) közzétételének szentelték.

¹⁹ *Ugyanott.*

a szerzői jogokra vonatkozó jogszabályok és tagállami jogszabályok? Van valami olyan, mint egy idézési rendszer,

mint például Shepard az Egyesült Államokban? Közös forrásokra van szükségünk, amelyekre hivatkozhatunk (...) Szó szerint

Kérjük Önöket, hogy a közösségi kiadványok szennyezettségének fényében tegyenek valamit erről a szempontról!" (Heydt 1977), zavarba ejtő választ generálva az Opoce igazgatójától: "Teljesen elismerem a problémát, személyesen nem tudom megoldani" (Fitzgerald 1977).

2) Európa múltbeli eredményeinek egymással versengő felfogása

Nem meglepő, hogy a kereskedelmi kiadók gyorsan megragadták ezt a lehetőséget egy gyakorlatorientált kompendiumok széles skálája, amelyek különböző területeken hozott EK-határozatokat fednek le

mint mezőgazdaság, közlekedés, korlátozó kereskedelmi megállapodások stb. A Közös Piac, számos új könyvsorozat és speciális hírlevél indult, amelyek

naprakész összefoglalók az EK ügyeinek helyzetéről a különböző szakpolitikai területeken.

Franciaországban William Garcin ügyvéd és volt UNESCO-attasé 1958-ban könyvsorozatot indított *Recueil pratique du droit des affaires dans les pays du Marché commun* címmel, amely Jupiter gyűjtemény néven ismert, és amely két évtizedig tartott²⁰. Ezek a vállalati jogászok, jogászok és vállalatvezetők által és számukra tervezett gyűjtemények szelektíven állították össze az EK dokumentációját, félretéve minden nem jogi anyagot (az EK parlamenti vitáit, a Tanács politikai állásfoglalásait stb.). Mivel céljuk az volt, hogy jogi eszközöket biztosítsanak a vállalatok számára, ezek a kísérő kötetek ágazatspecifikus kivonatok voltak. Ezáltal az "Európa", amelyet ezek a kereskedelmi összeállítások feltártak, szeletekből (politikai területekből) állt, nagyon kevés hangsúlyt fektetve az európai projekt politikai és intézményi fejleményeire, ha egyáltalán volt egyáltalán.

Azonban az 1963-64-es mérföldkövet kísérő "jogi forradalommal" az Európai Bíróság (*Van Gend en Loos* és *Costa c. ENEL*) határozatai, a Európa múltjának új megértése kristályosodott ki (Vauchez, 2014). A feltörekvő az EK-szerződések alkotmányos doktrínája kikövezte az utat Európa mint különálló "jogközösség", valamint koherens és önálló "jogrend" új meghatározása előtt, amely közvetlen hatállyal és elsőbbséggel rendelkezik a nemzeti jogtestületekkel szemben (Vauchez 2010).

²⁰ Cf. "Droit des affaires et Marché commun", *Le Monde*, 1958. április 9.. Angolul beszélő megfelelőjéhez, Lásd a *Az európai közösségi jog enciklopédiája* 1973-tól a Sweet and Maxwell adta ki.

Mivel a Bíróság joggyakorlata egyre szilárdabban erre az alkotmányra épül a Bizottság 1967-ben új osztályozási rendszert hozott létre a Az Európai Közösségek Közlönye, amely utánozta a nemzeti jogi betűkódokat: jogi aktusok és az EK-intézmények által hozott állásfoglalásokat már nem a Közösség (Euratom, Szén- és Acélipar, Gazdasági Közösség) terjesztette elő, mint eddig, hanem kizárólag joghatásaik tekintetében különböztették meg őket: ettől kezdve minden jogilag kötelező erejű szöveget az "L" rovat alá indexáltak (emblemátikusan "Legislatio" címmel), míg a "csupán" deklaratív szövegek heterogén csoportja (vélemények, állásfoglalások, parlamenti viták, követelések az Európai Bíróság előtt", stb...) a "C" rovatba ("Communicatio")²¹ tartozott. Ebben az új kódolási rendszerben a Bizottság vezető köztisztviselői által formázott "Európa" az "európai projekt" kibontakozásával közvetlen összefüggésben meghatározott, jogilag kötelező erejű szövegek következetes együttese volt, amelynek védelme a Számvevőszék és a Bizottság feladata volt.

Európának ez az alkotmányos képvisellete ellentétes volt egy harmadik felfogással, amely

Európa múltja mint viszonylag informális és folyamatosan változó *politikai sorozat* kompromisszumok (a Tanács megállapodáscsomagjai, egységes szerkezetbe foglalt politikai állásfoglalások, egységes szerkezetbe foglalt az EK csúcstalálkozóinak diplomáciai szokásai stb.). A progresszív diffúzió az európai szerződések alkotmányos értelmezése valójában kikristályosította a megjelenést Európa múltbeli kötelezettségvállalásainak egymással versengő felfogásáról. Az "üres szék" válság alkalmával a francia diplomáciának híresen sikerült (1966. január) olyan "kompromisszumot" kényszerítenie a másik öt tagállamra, amely kimondta, hogy "egy létfontosságú érdek" elegendő lehet ahhoz, hogy kibújjon a Szerződések jogi előírásai és eljárásai alól. Míg a páneurópai jogászok megpróbálták árnyalni az alapító szerződések ilyen politikai értelmezését azzal, hogy nem voltak hajlandók jogi értéket tulajdonítani a "luxemburgi kompromisszumnak" (Pescatore 1966, 66), és a jegyzőkönyvet pusztán *szóbeli megállapodásnak tekintették*, kötelező érték nélkül (Cruz 2006), a diplomaták és a külügyminiszterek továbbra is az európai diplomáciai vívmányok meghatározó elemének tekintették.

²¹ Meglepő azonban, hogy az Európai Bíróság határozatai, amelyek oly fontosnak bizonyultak az alapító szerződések értelmezése szempontjából, továbbra sem tartoznak e kettő közé, így a Bíróságra maradt, hogy saját határozatait külön-külön tegye közzé, mivel a *Recueil de jurisprudence de la Cour* 1955-ös első ítélete óta ezt tette.

Európa múltbeli döntéseinek egymással versengő felfogása (1960-as évek közepe)

	Támogatói	A tudás eszközei	Az európai múlt	Európai jövőképek
Testületi	Üzletemberek	Jogi kivonatok Kereskedelmi Szegmentált megjelenítők kereskedelmi előírások	Kereskedelmi Gyakorlatorientált nyilvános	Egy beállít és Kompendia
Alkotmányos	A Bizottság Szolgálat Irodából Hivatalos Kiadványok (Opoce)	<i>Hivatalos Napló</i> Jogok és a "Közösségi jogi kötelezettségek" <i>Közösségek</i>	Egy autonóm és hierarchizált jogrend	kiáltvány Közösségi Jogi
Politikai	EU jogászprofesszorok Diplomaták és nemzeti Politikusok	Diplomáciai szokások korábbi tagállamok és államok"	Politikai kompromisszumok száma és diplomáciai Csomagajánlatok	"Koncert Európából"

Európa múltbeli vívmányainak összegzésére e különböző lehetséges módszerek léteznek jelzi azt a tényt, hogy a közös piaci menetrend befejezésekor még mindig sok volt a bizonytalanság azzal kapcsolatban, hogy melyik eszköz, eljárás és végső soron melyik intézmény a leghitelesebb az európai ügyek aktuális helyzetének értékelésében.

II/ Európa helyzetének új számtana

A bővítési tárgyalások Nagy-Britannia és Dánia csatlakozására tekintettel, Írország és Norvégia az Európai Közösségekhez (1969–1972) új kontextust teremtett. Mivel egyértelművé kellett tenni, hogy "Európa", amelyre a tagjelölt országok pályáznak, kritikus pillanatot jelentettek, amelyben új módszerek jelentek meg és szilárdultak meg Európa múltjának kiszámítására.

1) Módszertani vállalkozás

Míg az EK Egyesült Királysággal való bővítésére irányuló két korábbi kísérlet sok diplomáciai viták, a harmadik kísérlet kevés vitát váltott ki (Geary, 2013). Korai szakaszban a folyamat során a Hatok fontos politikai megállapodásra jutottak arról, hogy a hivatalban lévő szereplőknek el kell fogadniuk az ESZAK létrehozása óta elfogadott valamennyi szöveget és normát, ezáltal akadályozva az Egyesült Királyság ismételt csatlakozási kérelmét *à géométrie változó* iránt a Nemzetközösség országaival fenntartott különleges kapcsolatai nevében²². Bár a négy jelöltnek *en bloc* kellett alkalmazkodnia ehhez a jogszabályhoz, továbbra sem volt világos, hogy egyidejűleg ragaszkodnak-e a Szerződések alkotmányos doktrínához, amely az évtized során az 1960-as évek közepe óta megjelent a Bíróság ítélezési gyakorlatában és a Bizottság politikájában. A parlamenti szuverenitás által fémjelzett Egyesült Királyság kulturálisan és politikailag nem tűnt alkalmasnak arra, hogy elfogadja a *Van Gend en Loos-doktrínát*, nem is beszélve az általános alkotmányos paradigmáról, ami arra készítette Pierre Pescatore-t, az EB bíróját, hogy 1970-ben úgy vélekedjen, hogy "a közvetlen hatás és az EK-jog elsőbbségének új kombinációja – amelyet elfogadtak, bár nem nehézségek nélkül, a kontinensen – Nagy-Britanniában a politikai és jogi gondolkodás néhány mélyen gyökerező szokásának alapvető felülvizsgálatát igényli. (...) Az a benyomásom, hogy ez még nem valósult meg teljesen az Egyesült Királyságban" (Pescatore 1970, 66). A tárgyalási szakasz megerősítette ezt a félelmet. Mivel az állami szuverenitás *par excellence* terepe, a csatlakozási szerződésről szóló tárgyalások valójában kevés teret biztosítottak ezeknek a jogi aggályoknak a kifejezésére.²³ Nem meglepő módon a *Van Gend en Loos*-doktrína elismerését gyorsan elutasították a csatlakozási okmányokból "azon valószínű politikai nehézségek [ilyen elismerés] miatt"²⁴, és mivel lehetetlennek tartották, hogy az új tagállamokra több kötelezettséget írjanak elő, mint amekbe a Hatok eredetileg beleegyeztek a Római Szerződések 1957-es aláírásakor.

²² A Tanács nyilatkozata az állam- és kormányfők 1969. december 1-jei és 2-i hágai konferenciáját követően (Európai Bizottság 1970., 523).—

²³ Krónikához a Nagy-Britanniával való bővítést az 1960-as években övező számos politikai és diplomáciai konfliktusról, lát különösen Uwe Kitzinger (1973).

²⁴ Jean-Pierre Puissechet, a Tanács Jogi Szolgálatának igazgatójának szavaival élve (1974).

Ebben az összefüggésben nem csoda, hogy az Európai Jogi Szolgálat Bizottság, amely élen járt az alkotmányos doktrína előmozdításában az EK-szerződések (Bailleux 2013; Rasmussen 2012; Vauchez, 2010), amely annak az "Európának" egy alternatív nézete, amelyhez Dánia, Írország és Nagy-Britannia ragaszkodott. Ez egy olyan módszertani kötelezettségvállalás egyedülálló formáját öltötte, amelynek keretében a Jogi Szolgálat átfogó és többnyelvű adatbázist hozott létre az EK szövegeiről, aktusairól és határozatairól, amelyet Celexnek (*Communitatis Europae Lex*) kereszteltek el. Hélène Bernet, a Jogi Szolgálat fiatal tagja, aki a Michigani Egyetem jogi informatikai képzéséről²⁶ tért vissza, már 1967-ben, a jogi információk számítógépes eszközeibe vetett hit virágkorában²⁶ kifejlesztett egy adatbázist a "vadonatúj IBM 360"-ról, annak "dokumentumfeldolgozó rendszer" szoftverének köszönhetően. "Maguk a Bizottság jogászai – emlékezett vissza nemrégiben – »visszakeresési« problémákkal szembesültek, ezért ésszerűnek tűnt némi informatikai segítség a jogi információk terjesztésében és kutatásában."²⁷ A tény az, hogy a rendszer ténylegesen lehetővé tette "több ezer cselekmény elemzését" egyszerre. A kulcsszavak keresőmotorjának köszönhetően kiszámítható volt a *jelenlegi* és átfogó "jogi helyzet". 1969 decemberében a (Bizottság) Jogi Szolgálatának kezdeményezésére szervezett, a számítógépes jogi eszközökről szóló konferencia alkalmával bemutatták az adatok összegyűjtésének és rendszerbe történő továbbításának fárasztó munkájából levont első eredményeket (Bernet 2006, 17). Ezzel az eszközzel az akkor hatályos körülbelül 2000 törvény lyukkártyák hosszú sorozatává vált (1 kg vagy több)²⁸.

2) A közösségi vívmányok összegyűjtése

Ezek az első lépések az azóta elkészült EK-dokumentumok összesítése felé 1952 természetesen nem volt triviális. Valójában az adatbázis konkrétan részt vett a az EK-intézmények szövegeinek és jogi aktusainak *maquis* átalakítása valódi

²⁵ Az információs technológiák gyors fejlődéséről és a jogi tájékoztatás számítógépes eszközeinek megjelenéséről az 1960–70-es években lásd: Evelyn Serverin (1985).

²⁶ 1972-ben ténylegesen megvédi a Frankfurt am Main-i Egyetemen a nemzetközi többnyelvű jogban alkalmazott logikáról szóló német jogi doktori értekezését (Bernet 1983; Bernet 2006).

²⁷ Hélène Bernet, E-mail-váltások a szerzővel, 2008. A mi fordításunk. ²⁸

Ugyanott.

Európa alkotmányos paradigmája szerint szervezett jogi *korpusz*²⁹. Az elrendezés során valamint a Közösségek múltbeli dokumentumainak normatípusok (szerződések, nemzetközi megállapodások, másodlagos jog, kiegészítő jogi aktusok, előkészítő aktusok, ítélkezési gyakorlat,

irányelveket és parlamenti kérdéseket végrehajtó nemzeti intézkedések), az elfogadás éve, időtartama és jogi értéke stb. (Nunn-Price 1994), az adatbázis ténylegesen összesítette a különbséget, és egyenértékűségi osztályokat hozott létre a jogi aktusok és szövegek között, amelyek alapvetően eltérő okokból és történelmi kontextusban születtek. Különösen fontos volt az a tény, hogy a Celex az Európai Bíróság határozatait is összesítette (eddig nem tartoztak a Hivatalos Lap "L" és "C" rovatába) az általuk értelmezett szövegek mindegyikéhez, ezáltal konkretizálva az uniós jog értelmezésének a szerződések által az EB-re biztosított monopóliumát.

Mivel a Celex fokozatosan létrehozta Európa "joganyagát", a jogi

A Service új kifejezést, a közösségi vívmányokat alkotta meg, hogy elnevezze ezt az új aggregátumot. Hoz

a meglévő EK-rendeletek új tag általi elfogadásának általános elve;

államok (a Tanácsnak 1969. október 1-jén címzett vélemény), a *közösségi vívmányok fogalma* egy alapvető értelmező iránymutatással egészült ki: Európa múltjának általános elfogadása

Az eredményeket az alkotmányos doktrína mentén szervezték meg. Egy

A csatlakozási okmányok aláírásának előestéjén, a brüsszeli Egmont-palotában 1972. január 19-én a Tanácshoz intézett vélemény alapján az Európai Bizottság elhárította, hogy míg a tárgyaló felek valójában "hallgattak a közvetlen hatály doktrínájának és az EK-jog elsőbbségének kérdéséről" (Puissochet 1974, 96), az "Európa", amelyhez Nagy-Britannia csatlakozott, valójában kötelezettséget vállalt a következőkre:

»a Közösségeket létrehozó szerződések által létrehozott jogrend, [amely]

alapvetően bizonyos rendelkezéseik és jogi aktusaik közvetlen alkalmazhatósága, a közösségi jognak az azokkal ellentétes nemzeti intézkedésekkel szembeni elsőbbsége, valamint az EK-jog egységes értelmezését biztosító eljárások megléte jellemzi;

²⁹ A Bizottság titkársága is létrehozta saját adatbázisát, az Ecdoc-ot, de a célok eltérőek voltak, mivel inkább az EK-jogszabályok háttér-információinak és előkészítő dokumentumainak összegyűjtésére irányult, mintsem a hatályos jogszabályok összegzésére.

[...] e szabályok kötelező jellege, amelyek betartása elengedhetetlen:
az EK-jog hatékonyságának és egységességének garantálása" (Európai Bizottság, 1972,
megjelent: 1987)

A *közösségi vívmányok* Bizottság által támogatott fogalma jelentősen különbözött a
az EK által a múltban elfogadottak pusztán elfogadása, mivel ez azt jelentette, hogy a
az új tagállamoknak nemcsak szövegeket kellene elfogadniuk, hanem egy osztályozó
rendszer, amely az európai jogrendben fontossági sorrend szerint rendezi őket³⁰. Ezáltal a
A közösségi vívmányok nem csupán a szétszórt
változó politikai státuszú művek, de hiteles összeállítás is volt egy
alkotmányos logika. Műszaki berendezéseivel (Celex) kombinálva a *közösségi vívmányok*
így konkrétan megtestesítheti azt a "jogközösséget", amelynek védelmére a Bíróság és a
Bizottság kötelezettséget vállalt.

3) A Bizottság politikai befolyása

Egy olyan környezetben, amelyben különböző szakértői csoportokat bíztak meg a következők
előkészítésével:

a négy tagjelölt ország csatlakozása "annak érdekében, hogy az új tagállamok
azon hatályos jogi aktusok listája, amelyeket el kell fogadniuk és be kell vezetniük nemzeti
állampolgáraikban
jogszabályok" (Bernet 2006, 10-11), messze nem volt triviális, hogy a legkiterjedtebb
az uniós jog számítógépes adatbázisát a Bizottságnak kellett tárolnia és ellenőriznie³¹.
Ahogy a Miniszterek Tanácsa Jogi Szolgálatának igazgatója akkor jelezte, a bővítés
"csodálatos alkalom volt arra, hogy áttekintsük az egész EK-jogot, és eljussunk a
»másodlagos jog« egyfajta röntgenfelvételéhez vagy spektrális elemzéséhez" (Puissochet
1974). A Celex technológia pedig az EK-jog sokkal aktuálisabb és átfogóbb ábrázolását
biztosította, mint a tagállamoké vagy a kereskedelmi kiadóké. Bár kezdetben kizorult a
diplomáciai alkudozás erősen politikai játszmájából, a Bizottság e kognitív előny és a
kapcsolódó jogi szakértelem révén beleszólást nyerhetett (Geary 2013). A tárgyalásokról
szóló beszámolójában a

³⁰ Bár a Bizottság véleménye a későbbi csatlakozási okmányokban nem nyer hivatalos
elismerést, folyamatosan emlékeztet az 1972. januári véleményből másolt véleményekben való szereplésére
: e. g. Európai Bizottság (1981, 119).

³¹ Feltűnő módon 1981-ig csak a Jogi Szolgálat és a főigazgatóságok "Celex-tudósítóinak" egy korlátozott
hálózata volt "jogosult betekinteni a Celex terminálokra vonatkozó uniós jog nyilvántartásaiba és
végrehajtani azok visszakeresését" (Gaskell, 1977., 79.).

a Tanács Jogi Szolgálatára elismerte, hogy "(...) száraz és a másodlagos EK-jogszabályok összességének vizsgálata összetett területe" (Puissochet 1974, 26), mivel a Bizottság "a tagjelölt államokkal együtt áttekinteni az összes meglévő EK-jogszabályok". Mivel a tárgyalások folyamatosan az Egyesült Királyság által elfogadott közösségi jog helyzetének objektív értékelésére szólítottak fel, a Bizottság volt az egyetlen olyan intézmény, amely képes volt az Európai Közösségekben való részvételhez kapcsolódó "jogok és kötelezettségek" szisztematikus átvilágítására, felmérésére és összeállítására (Európai Bizottság 1971, 28; Európai Bizottság 1970, 523).

A tartalom állítólagos szigorú számításával és a mi kontúrjaival "Európa" valójában azt jelentette és jelentette, hogy "az automatikus az EK-jog dokumentációja" (Miniszterek Tanácsa 1974, 1108) – hivatalos nevén Celex adatbázis – szerves részévé vált a Bizottság tekintélye megerősítésének abban a politikailag érzékeny környezetben, amely a csatlakozási okmányok előkészítését irányította.

III/ Európa határobjektuma

Miután sikeresen kiállta az első bővítési tárgyalások próbáját, ahol A reprezentativitást tesztelték, és megkapta a hivatalos jóváhagyási pecsétet, a *A közösségi vívmányok* fokozatosan az Európai Közösségek egészének munkaalapjává váltak. Egyfajta bumeránghatás révén a kezdetben kifelé irányuló fogalom a Közösségek belső ügyeinek alapvető mércéjévé vált. Ebben az utolsó részben emellett érvelek, hogy ez az egyedülálló helyzet, mint Európa "határobjektuma", amely "egyszerre több gyakorlati közösségben lakik, és mindegyikük információs igényeit elégíti ki" (Leigh és Griesemer 1989), két, részben egymásnak ellentmondó elem közötti folyamatos feszültség és egyensúly mellékterméke: az első a felhasználók növekvő körével függ össze (nemzeti bürokrácia, érdekcsoportok, nem kormányzati szervezetek, újságírók stb.), a *közösségi vívmányokat* az európai politika mindenütt jelenlévő eszközévé teszik; a második elem az eszköz folyamatos *szilárdsága*, amely alatt az "Unió államának" objektív képviselőre való elismert technikai képességét értem.

1) Az európai ügyek platformja

Mindössze néhány évvel a Celex megalkotása után az Európai Bíróság beépítette a standard működési eljárásaiba. Hasznosnak bizonyult egy olyan kontextusban, amelyben

amely a Van Gend en Loos-doktrínát *hirdető bírák generációja* fokozatosan elhagyta a Bíróságot, veszélybe sodorva ennek a "bíróági forradalomnak" a folytonosságát. Ez számos kísérletet ösztönzött arra, hogy megszilárdítsák az EB alkotmányos ítélkezési gyakorlatát a legaktívabb páneurópai bírák és *jogi referensek* körében. E bírák közül a legfontosabb Pierre Pescatore bíró volt, akit a Bíróság luxemburgi székhelyére jelöltek (1967–1984), miután hozzájárult a Római Szerződések megszövegezéséhez. Intellektuálisan formalizálta az általa "alkotmányos rangú" "bíróági *vívmányoknak*" nevezett dolog létezését, amely most már maguknak a szerződéseknek a szerves részét képezi, és amely "négy határozaton alapul: *Commission c. Luxembourg et Belgique* (1962), *Van Gend en Loos* (1963), *Costa* (1964) et *Consten et Grundig* (1966)" (Pescatore 1981, 620 és 648). Ugyanebben az időszakban kovácsolta azt a módszertani eszközt is, amely biztosítaná e joggyakorlat következetességét. Mivel az Európai Bíróság valamennyi határozata és véleménye teljes mértékben beépült a CELEX-be (1974), Pescatore belső dokumentumot írt kollégái és *jogi referenseik* számára **Vade-Mecum - Recueil de Formules et de Conseils Pratiques à l'Usage des Rédacteurs d'Arrêts**³² címmel, amely a Bíróság bíróági írásának racionalizálására szólított fel. A Celex új digitális kontextusa nélkülözhetetlen eszközként szolgált egy stabil lexikon ("*une bibliothèque de phrases*"), valamint a Bíróság joggyakorlatához szükséges "stíluszáradékok" és "tipikus megfogalmazások" korlátozott gyűjteményének meghatározásához. A Bírói Kompendium azonban nem csak a stílusról szólt: ragaszkodott ahhoz is, hogy a bírácoknak korábbi határozatok keretében kell megalkotniuk döntéseiket, ezáltal biztosítva Van Gend en Loos és Costa alkotmányos döntéseivel egy folyamatos "jogászláncot": "a Bíróság határozatai nem hivatkozhatók számítógéppel, és nem érhetik el legnagyobb hatásukat »precedensként«, hacsak nem olyan kifejezésekkel hozzák létre őket, amelyek magukban foglalják könnyen azonosítható elemek" (Pescatore 2007, 30). Ezáltal a Celex rendszer (és a

³² A dokumentumot csak 22 évvel később tették közzé (Pescatore 2007). Bár soha nem kapott hivatalos törvényt a Bíróságon belül, ismert, hogy Pierre Pescatore bíróági jelenlétének éve alatt három kiadást ért meg.

a nyelvi ekvivalenciák szabványosítása: McAuliffe 2013) elengedhetetlennek bizonyult a zárolásban

a Bíróság alkotmányos útján (Vauchez 2012).

A *közösségi vívmányok* az Európai Bizottság és az Európai Parlament tagállamokkal szembeni felhatalmazásának alapvető eszközévé is váltak. Nagyjából ugyanúgy, ahogy lehetővé tette a Bizottság számára, hogy részt vegyen a bővítésről szóló diplomáciai megbeszélésekben, a CELEX az EK-irányelvek végrehajtásának nyomon követésének egyik alapvető eszközévé vált az egyes tagállamokban. 1977-ben Claus-Dieter Ehlermann személyében új jogászt neveztek ki a Bizottság Jogi Szolgálatának élére, ami jelentősen megerősítette a Jogi Szolgálat ellenőrzését az EK-jog végrehajtása felett (Snyder 1993). E célból a Celex (Asmodee: Automated System for Monitoring Directive Execution) alapján új adatbázist hoztak létre, de kiterjesztve azt a nemzeti végrehajtási intézkedésekre. Bár ezeknek a nemzeti információknak az összegyűjtése nem volt feszültség nélkül a nemzeti bürokráciákkal, ez az új technikai berendezés első alkalommal tette lehetővé annak nyomon követését és összehasonlítását, hogy a különböző tagállamok milyen ütemben felelnek meg az EK-jognak. Mivel az Asmodee alapvető technikai támogatást nyújtott Európa korábbi szöveganyagának törvényes gyámságának megerősítéséhez, lehetővé tette a Bizottság számára, hogy *önálló* politikát dolgozzon ki a jogsértések felderítésére (már nem kizárólag a külső szereplők által benyújtott panaszok alapján³³), egyre több ügyet juttatva az Európai Bíróság elé (Ehlermann 1981). Ez konkrét jogi következményekkel járt: míg a Bizottság 1958 és 1977 között összesen csak 30 keresetet nyújtott be ezen az alapon, csak az 1977 és 1983 közötti időszakban 100-at (Audretsch 1986, 161)!

Nem tartott sokáig, amíg az Európai Parlament kihasználta ezeket az új adat. Amint rávilágítottak arra, hogy az államok milyen mértékben sértik meg az EK-rendeleteket, statisztikai anyagot szolgáltatott különböző jelentésekhez 1981-ből és 1982-ből, amelyekben az Európai Parlament Jogi Bizottsága aggodalmát fejezte ki amiatt, hogy az államok nem tartják be kötelezettségeiket. Támogatva a Bizottság új intézkedését, a Parlament felkérte, hogy évente tegyen jelentést az EK-jog nemzeti megsértésének helyzetéről

³³ Ennek eredményeként a Bizottság által az EB elé terjesztett ügyek száma az 1980-as 28-ról 1984-ben 145-re emelkedik (Audretsch 1986).

(Helmut Sieglerschmidt, 1981 és 1982). Az Asmodee adatbázisnak köszönhetően, amely lehetővé tette

a folyamatos értékelés ágazatonként ágazatonként, országonként és intézkedésenként irányelvek végrehajtása (Európai Bizottság, 1983), Európai Parlament

olyan szintérré vált, ahol az európai parlamenti képviselők és a biztosok számokkal és adatokkal a kezükben minden évben ujjal mutogattak a nemzeti patológiákra és hiányosságokra, jó és rossz pontokat adva a tagállamoknak (ez utóbbiak főként a mediterrán országoknak, amelyeket szisztematikusan későnek vagy hibásnak tartanak...), ezáltal igazolva azt az új politikai szerepet, amelyet az 1979 utáni időszakban követelt magának (Börzel 2001).

Nem itt kell számba venni a *közösségi vívmányok* valamennyi szokását. Elég azt mondani

hogy az 1970–80-as években a felhasználók hálózata ténylegesen jelentősen megnőtt és diverzifikálódott, és bekapcsolódott a Közösségek legrutinszerűbb műveleteibe, a *komitológiától* az intézményi reform terepéig. Miközben e felhasználók mindegyike megpróbálja mozgósítani, értelmezni, kivédeni vagy akár megkerülni a *közösségi vívmányokat* a saját javára, azonosítva azok "alapelveit", "kétértelműségeit" vagy "hiányosságait", mindannyian elismerik annak "valóságát", mint Európa természetének legjobb helyettesítőjét. A *közösségi vívmányok* azon képessége tehát, hogy "hivatalosan" mérjék, ha nem "képviseljék" Európát, nem az eszköz belső tulajdonságainak eredménye, mivel ha ez így lenne, sok más eszköz versenyezhetne vele. Sokkal inkább az Európai Bizottságban érintett különböző szereplők (a Bíróság, a Jogi Szolgálat, az Európai Parlament Jogi Bizottsága stb.) stratégiáinak és tranzakcióinak közvetlen funkciója, amelyek értéket és jelentőséget kölcsönöztek az eszköznek.

2) Európa hivatalos kódexe

Ahogy a Celexet egyre inkább használták az államok és egyének hivatalos számításaként. jogok és kötelességek, az adatbázissal szembeni elvárások fokozatosan egy több *politikai* repertoár. El kell mondani, hogy az 1980-as évek végétől az uniós jog hatálya és hatóköre drámaian megváltozott, különösen a *Paquet Delors* ítélet befejezésével, amely az EK-jogalkotást új rekordmagasságokba emelte (évente több mint 500 új rendelet az 1986–1991-es időszakban), valamint a Maastrichti Szerződés politikai uniójának hatálybalépésével. Érdekcsoportok, nem kormányzati szervezetek, cégek és nemzeti bürokráciák egyre változatosabb köre követte nyomon az európai ügyeket: a

Az Európai Közösségek folyóirata valójában exponenciálisan nőtt, miután kb. 10 000 fizető előfizetés (1974-ben 9 500; 1985-ben 9 727), a Hivatalos Lap előfizetőinek száma 1988-ban 12 000-re, 1991-ben pedig több mint 14 000-re emelkedett (Hivatalos Kiadóhivatal, 1974 és azt követően).

Az EK-t érintő szakpolitikai területek és szereplők hatályának kiterjesztésével fokozatosan politikai és társadalmi elvárások jelentek meg, amelyek egyre inkább az "európai polgársággal" kapcsolatos kérdések, az adatbázis reprezentativitás, hozzáférhetőség és függetlenség. Könyvtárosok, tudósok, érdekcsoportok, Nem kormányzati szervezetek és mások rámutattak annak különböző elfogultságaira és technikai hibáira. Első a

A kérdés a reprezentativitás kérdése volt: miközben az adatbázis azt állíthatja, hogy a terjedelmet tekintve átfogó Celex még mindig nyelvi elfogultsággal rendelkezett, mivel francia és német változata sokkal teljesebb (és ezért pontosabb) volt, mint a többi változat (Hanson 1989). Hogyan lehetséges, hogy ez a hivatalos alap, amely potenciálisan minden uniós polgárt érintett, nem teljesen többnyelvű? Abban az összefüggésben, amikor az európai polgárság fogalma bekerült a Maastrichti Szerződésbe (1992), a hozzáférhetőség kérdése is előtérbe került. Bár 1981-ben megnyitották az Európai Bizottságon kívüli felhasználók számára, a Celex adatbázist még mindig egy magáncég (Honeywell Bull) forgalmazta, és a hozzáférés de facto csak "miniszterekre és félállami szervekre, parlamenti közgyűlésekre, ügyvédi irodákra, ipari és kereskedelmi csoportokra, kutatóközpontokra és egyetemekre" korlátozódott (Európai Bizottság 1982), akik megengedhették maguknak a díjak költségeit. Hasonlóképpen sokan kritizálták a Celex kivitelezhetőségének hiányát, amelyet leggyakrabban úgy írtak le, hogy "nem (lévén) adatbázis kezdőknek", mert "nyelve meglehetősen elérhetetlen volt" (Jeffries 1991, 241). Végül, de nem utolsósorban az adatbázis konkrét intézményi érdekektől való függetlenségének kérdése is fontossá vált. Mivel a CELEX volt minden európai tárgyalás vitathatatlan alapja, azt a tényt, hogy a Bizottság ellenőrzése alatt állt, egyre nehezebb volt lenyelni az EK intézményein belül és kívül egyaránt. A Bizottság Főtitkársága, majd a Tanácson belül 1974-ben létrehozott "jogi I.T." munkacsoport nyomására az adatbázis már átkerült a Jogi Szolgálattól a Főigazgatósághoz

Igazgatás³⁴; de mivel még mindig a Bizottság "gyártotta", kapacitása aláásták Európa objektív intézkedésének elismerését.

Ezek a kihívások a Celex számára nem voltak triviálisak, mivel mindannyian megkérdőjelezték azon képességét, hogy Európa hivatalos kódexe legyen, és minden EU-val kapcsolatos tárgyalóasztal megkerülhetetlen munkaeszköze legyen. Valójában a Maastrichti Szerződést (Európai Tanács, 1992) követően a Bizottság európai kormányzásról szóló *Livre blanc-jáig* (2001) az uniós jogi dokumentumokhoz való "hozzáférés, nyitottság és átláthatóság" a kialakulóban lévő "európai polgársági" politika meghatározó elemévé vált. Ennek eredményeként maga a *közösségi vívmányok* önálló politikai objektummá váltak, számos kísérletet téve egyszerűsítésükre és kodifikálásukra (Európai Bizottság 2001; de Witte 2002). Az adatbázis ehhez kapcsolódó átalakítása döntő fontosságú volt, mivel kevesebb mint egy évtized alatt a Celex elérhetővé vált a weben keresztül (1997), majd ingyenesen (2004), végül az EUR-Lex-szel együtt egy egyedülálló portállá alakult, amely a ma ismert EU-val kapcsolatos jogi információkat tartalmazza (Duro 2006). Időközben az adatbázis is elhagyta a Bizottság ernyőjét, hogy csatlakozzon egy intézményközi szervhez (Opoce), ezzel jelezve autonómiáját eredeti létrehozóitól. Összességében az a folyamat, amelynek során a *közösségi vívmányok* Európa kulcsfontosságú határobjektumává váltak, magát az eszközt alakította át a Bizottság Jogi Szolgálatának félig nyilvános adatbázisából Európa hivatalos kódexévé. A 2013-as tanácsi rendelet, amely a Hivatalos Lap hiteles (jogilag kötelező erejű) változatát az EUR-lex online változatára korlátozta, csak egy további elismerése e kognitív és technikai berendezések hasznosságának³⁵.

Következtetés

Ez a cikk Európa egyik legelterjedtebb eszközének genealógiáját követte nyomon:

a *közösségi vívmányok*. Ez a fogalom olyan mélyen beágyazódott Európa mindennapi gyakorlatába, hogy

Most gyakorlatilag láthatatlanná válik. Míg a legtöbb tudomány magától értetődő ténynek tekinti, a cikk kinyitotta ezt a fekete dobozt, és leleplezte azt az összetett történelmi folyamatot, amelyen keresztül az uniós jog mérésének ezt a sajátos modelljét létrehozták és meghatározták

³⁴ A Celex intézményi kapcsolatainak történetéről (Hivatalos Kiadóhivatal, 2006).

³⁵ A 216/2013/EU tanácsi rendelet óta csak a HL (e-HL) 2013. július 1-je után közzétett elektronikus kiadásai hitelesek (bírnak jogerővel).

mint Európa legjobb helyettesítője. A cikk különösen a módszertani szerepre mutat rá vállalkozók és számos beruházásuk a felszerelés, a karbantartás és a igazgatás közben, mivel ők alakítják ki azt, ami mára az európai Ügyek zajlanak.

Ez az eredmény nem triviális, ha figyelembe vesszük, hogy a tudás eszközei nem csak Európa valóságának puszta *leírása*, de az egyik lényeges csatorna, amelyen keresztül ténylegesen szűrve és keretezve a lehetséges alternatívák halmazába (többek között: Diez 1999).

Érdekes módon a *közösségi vívmányok* "Európát" egy specifikus, nemzetek feletti (jogi) dologként fogják fel

rend; egységes és zárt (*autopoietikus*) rendszer, amelynek saját ok-okozati mechanizmusa van,

a tagállamokétól eltérő belső kapcsolatokkal és hierarchiákkal. Más szóval, a

Az Európai Uniónak saját autonómiája van, amely önmagában és önmagán kívül is létezik.

Mivel a *közösségi vívmányok* az EU-t önellátó ökológiaként és az elemzés elsődleges egységeként határozzák meg, az EU-t jelöli meg mind a tárgyalások, mind a problémamegoldó stratégiák szempontjából releváns szintként. Ezáltal lényeges téglá az Európa és az Európai Unió fogalma közötti egyenletben, amelyet legjobban "módszertani európaiságnak" lehet nevezni, amelyen Európa nemzetek feletti kormányzati pólusa hatalmának lényeges része nyugszik.

Hivatkozások

- Abbott, A. 2005. Összekapcsolt ökológiák: államok és egyetemek mint szakmai környezetek. *Szociológiai elmélet* 23, no. 3: 245-273.
- Adler-Nissen, R. és Kristoffer Kropp. Making Europe: Az európai integráció találkozik a tudásszociológiával. *Journal of European Integration* (ez a szám)
- Adler-Nissen, R. 2011. Kívülmaradás az egyre szorosabb unióból: az integrációs doxa és a szuverenitás kezelése. *Nyugat-európai politika* 34, no. 5: 1095-1113.
- Audretsch, H.A.H. 1986. *Felügyelet az európai EK-jogban*. 2. kiadás Amsterdam: Elsevier.
- Bailleux, J. 2010. Amikor Európa törvénnyé vált. *Revue Française de Science Politique* 60, p. 295–318.
- Bailleux, J. 2013. Michel Gaudet mint jogi vállalkozó: Az európai végrehajtó szervek jogi szolgálatának szerepe az EK-jog feltalálásában. *Közös Piaci Jogi Szemle* 50, no. 2: 359-67
- Beck, U. 2005. *Kozmopolita Európa*. London: Politika.
- Bertoncini, Y. 2009. La législation nationale d'origine communautaire: Briser le mythe des 80%. *Notre Europe, Les Brefs*, 13. sz.
- Bernet, H. 1983. *Droit, informatique et traduction. L'expérience de la Communauté économique européenne. La puce et le dragon à sept langues*. Québec: Gouvernement du Québec, Conseil de la langue française.
- Bernet, H. 2006. Les racines. Histoire de Celex de 1963 à 1986. In *25 années de droit européen en ligne*. Luxembourg: [Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala](#).
- Bourdieu, P. 1994. Az állam újragondolása. A bürokratikus terület kialakulása és szerkezete. *Szociológiai elmélet* 12, no. 1.
- Bourdieu, 2014. o. *Az államról. Előadások a Collège de France-on (1989-1992)*. London: Politika.
- Breslau, D. 1997. A kutatási módszerek politikai ereje: tudásrendszerek az amerikai munkaerő-piaci politikában. *Elmélet és társadalom* 26: 869–902.
- Börzel, T. 2001. *Meg nem felelés az Európai Unióban. patológia vagy statisztikai műtermék*. RSCAS munkadokumentum, 28, Európai Egyetemi Intézet.

- Callon, M. 1986. Néhány elem a fordítás szociológiájához : a Fésűkagyló és a St-Brieuc-öböl halásza. In Law, J. (szerk.), *Hatalom, cselekvés és hit : A tudás új szociológiája?* London: Routledge.
- Cohen, A. 2010. Jogi szakemberek vagy politikai vállalkozók? Az alkotmányozás mint a társadalmi építés és a politikai mobilizáció folyamata. *Nemzetközi politikai szociológia* 4: 107–23.
- Chernillo, D. 2006. A társadalomelmélet módszertani nacionalizmusa. *European Journal of Social Theory* 9, no. 1: 5-22.
- Deringer, A. 1967. Arved Deringer 155/67. számú, írásbeli kérdése az Európai Közösségek Bizottságához, 1967. szeptember 20.
- Európai Bizottság. 2001. Közlemény: A szabályozási környezet egyszerűsítése és javítása (COM(2001) 726) (2001. december 5.).
- Európai Bizottság. *A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. A közösségi vívmányok kodifikációja.* 2001. november 21., COM(2001) 645.
- Cruz, J. B. 2006. A luxemburgi kompromisszum jogi szempontból. *Víziókban, szavazatokban és vétókban. The Empty Chair Crisis*, szerk. Jean-Marie Palayret és Helen Wallace, 251-277. Brüsszel: P.I.E. Lang.
- de Witte, B. 2002. Az európai szerződések egyszerűsítése és átszervezése. *Közös Piaci Jogi Szemle* 6, no. 39: 1255–87.
- Derosieres, A. 2002. *A nagy számok politikája. A statisztikai érvelés története.* Cambridge: Harvard University Press.
- Duro, M. 2006. Celex felnő. *Az európai jog 25 éve online.* Luxemburg: EUR Kiadóhivatal.
- Ehlermann, C.H. 1981. *Les procédures en manquement contre les États membres. 169. és 1970. cikk du traité CEE.* Az 1980. július 7-én és 8-án az Institut Universitaire de Luxembourgban tartott előadások.
- Európai Bizottság. 1970. 3ème *A Commission des Communautés européennes támogatása*, Luxemburg: EUR Kiadóhivatal.
- Európai Bizottság. 1971. 4ème *A Commission des Communautés européennes támogatása*, Luxemburg: EUR Kiadóhivatal.

- Európai Bizottság. 1981. Avis du 27 mai 1979 Görögországról. In *Actes relatifs à l'adhésion de la Grèce*. Luxembourg: EUR Kiadóhivatal.
- Európai Bizottság. 1982. *Seizième Rapport général sur l'activité des Communautés européennes*. Luxembourg: Office des publications officielles des Communautés.
- Európai Bizottság. 1983. *Premier rapport annuel au Parlement européen de la commission contrôlant la mise en œuvre du droit communautaire*. COM(84).
- Európai Bizottság. 1987. Avis du 19 janvier 1972. In *Actes relatifs aux adhésions aux Communautés européennes*. Luxembourg: Office des publications officielles des Communautés européennes.
- Európai Tanács. Az elnökség következtetései - Edinburgh, 1992. december 12.
- Fitzgerald, F. 1977. Az OPOCE publikációs politikája és tevékenységei. *International Journal of Law Library* 5, no. 1.
- Gaskell, E. 1977. Az Európai Közösségek könyvtári és dokumentációs szolgálatai. *International Journal of Law Library* 5, 76. szám.
- Geary, M. 2013. *Az Európai Unió bővítése. A befolyásra törekvő bizottság (1961-1973)*. London: Macmillan.
- Georgakakis, D. és M. de Lassalle, szerk. 2012. *A kormányzás politikai felhasználási módjai egy uniós fehér könyv tanulmányozása*. Leverkusen-Opladen: Barbara Budrich.
- Gougeon, P. 1995. "Nul n'est censé ignorer la loi". La publication au Journal Officiel: Genèse d'un mode d'universalisation de la 'puissance publique'. *Politix* 8, 32. szám: 66-88.
- Hanson, T. 1989. Bevezetés a Celexbe: Az európai EK-jog adatbázisa. *Európai hozzáférés*, 3. sz.: 29-32.
- Heydt, V. 1977. hogyan használjuk fel az Európai Közösségek elsődleges forrásanyagát. *International Journal of Law Library* 5, no. 1.
- Jeffries, J. 1991. Franciaország és EK. *Jogi Könyvtár Folyóirat* 83.
- Jorgensen, K. 1999. A közösségi vívmányok társadalmi felépítése: az európai építmény sarokköve. *European Integration Online Papers (EIoP)* 3, no. 5.
- De Keersmaeker, 1974. o. De Keersmaeker úr írásbeli kérdése 350/74. sz. az Európai Közösségek Bizottságához, 1974. szeptember 16.

Kitzinger, U. 1973. *Diplomácia és meggyőzés. Hogyan csatlakozott Nagy-Britannia a közöshez*

Piac. London: Thames és Hudson.

Lascoumes, P. és P. Le Galès. 2007. A közpolitika megértése

Eszközök – az eszközök természetétől a közpolitikai eszközök szociológiájáig.

Kormányzás 20, no. 1: 1-27.

Latour, B. 2005. *A társadalmi összerakása*. Oxford: Oxford University Press.

Leigh, S. és J. Griesemer. 1989. Intézményi ökológia, "fordítások" és határobjektumok.

Amatőrök és profik a Berkeley Gerinces Zoológiai Múzeumában (1907-1939).

Társadalomtudományi tanulmányok 19: 387-420.

Mann, M. 1993. *A társadalmi hatalom forrásai. Az osztályok és nemzetállamok felemelkedése 1760-1914*. Cambridge : Cambridge University Press.

Marks, G. 1997. Egy harmadik lencse. Az európai integráció és az államépítés összehasonlítása. In *European Integration in Social Historical Perspective*, szerk.

Jytte Klausen és Louise A. Tilly, 23-50. Lanham: Rowman és Littlefield.

McAuliffe, K. 2013. Precedens az EB-nél: A nyelvi szempont. *Jog és nyelv. Aktuális jogi kérdések* 15.

Mudge, S. és A Vauchez. 2012. Európa építése gyenge mezőnyben. *Jog, közgazdaságtan, tudományos avatórok a transznacionális politikában. American Journal of Sociology* 118, no. 2: 449-92.

Nunn-Price, N. 1994. *A CELEX adatbázis: útmutató az európai közösségi joghoz*. London: Context Ltd.

Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadóhivatala. 1974. *A Celex adatbázis: Celex 2. Felhasználói útmutató*, Luxemburg: EUR Kiadóhivatal.

Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadóhivatala. 1975. *Az OPOCE éves jelentése*, Luxembourg: EUR Kiadóhivatal.

Az Európai Közösség Hivatalos Kiadványainak Hivatala. 2006. *Az európai jog 25 éve online*. Luxemburg: EUR Kiadóhivatal.

Nyitott Európa! 2007. Open Europe tájékoztató feljegyzés: Milyen nagyok a közösségi vívmányok? Forrás:

<http://www.openeurope.org.uk/Page/Research/en/LIVE>

Padoa-Schioppa, A., szerk. 1997. *Jogalkotás és igazságszolgáltatás. A hatalom jogi eszközei*. Oxford: Oxford University Press.

- Patel K. és Schweitzer H., szerk. 2013. *Az uniós versenypolitika történelmi alapjai Törvény*. Oxford: Oxford University Press.
- Peryo, F. 1999. Le qui-dit-quoi de l'acquis communautaire. *Terminologie et traduction* 2: 52-75.
- Pescatore, P. 1966. La perspective du développement institutionnel à la suite de 'la crise du Marché commun'. Dans *La fusion des Communautés européennes au lendemain des accords de Luxembourg*. Liège: Faculté de droit de Liège.
- Pescatore, P. 1970. A közös piac. *A skót jogi idők*.
- Pescatore, P. 1981. Aspects judiciaires de "l'acquis communautaire". *Revue trimestrielle de droit européen* 21.
- Pescatore, 2007. o. *Vade-mecum. Recueil de formules et de conseils pratiques à l'usage des rédacteurs d'arrêts*. Brüsszel: Bruylant.
- Prometti, D. 1999-2000. *Storia dell'ufficio delle pubblicazioni delle Comunità europee; trent'anni al servizio delle istituzioni e dei cittadini*. Tesi di laurea, Univ. di Firenze.
- Puissochet, J. P. 1974. *L'élargissement des Communautés Européennes: Présentation et commentaire du Traité et des Actes relatifs à l'adhésion du Royaume-Uni, du Danemark et de l'Irlande*. Párizs: Éditions techniques et économiques.
- Rasmussen, M. 2012. Az európai jog alkotmányos gyakorlatának megteremtése. Az Európai Végrehajtó Bizottság Jogi Szolgálatának története (1952-1965). *Jelenkori európai történelem* 21, no. 3: 375-97.
- Róbert C. 2003. L'Europe sociale face à son élargissement. Les déterminants institutionnels du débat communautaire sur la dimension sociale de l'élargissement à l'Est. *Annuaire français des relations internationales* 4, p. 426-37.
- Robert C. és A. Vauchez. 2010. L'académie européenne: Savoirs, savants et experts dans le gouvernement de l'Europe. *Politix* 89: 9-34.
- Rosamond B., Performing theory/theorizing performance in international politics: the theory and practice of European integration in the 1960s (A performansz elmélete/teoretizálása a nemzetközi politikában: az európai integráció elmélete és gyakorlata az 1960-as években). *Journal of European Integration* (ez a szám)

Rowell, J. és E. Penissat. 2011. Egy eszköztől a "Európai vélemény". *Amit Európa épít. A konstruktivizmus újraértékelése*, szerk. Michel Mangenot és Jay Rowell. Manchester: Manchester University Press.

Serverin, E. 1985. *De la jurisprudence en droit privé. Théorie d'une pratique*. Lyon: Presses universitaires de Lyon.

Sieglerschmidt, H. 1981. *Jelentés az Európai Parlament Jogi Bizottsága nevében készített jelentésről az Európai Bíróságnak a közösségi jog egységes alkalmazása tekintetében a tagállamokban történő egységes alkalmazására vonatkozó felelősségéről*. Az Európai Parlament 1-414/81. sz. dokumentumai

Sieglerschmidt, H. 1982. *Az Európai Parlament Jogi Bizottsága nevében készített jelentés a tagállamoknak az EK-jog alkalmazásával kapcsolatos felelősségéről*. Az Európai Parlament munkadokumentumai, 1-1052/82, 1982.

Snyder, F. 1993. Az európai közösségi jog hatékonysága. Intézmények, folyamatok, eszközök és technikák. *Modern Jogi Szemle* 56: 19-56.

Vauchez, A. 2010. Az igazságszolgáltatás transznacionális politikája: Van Gend en Loos és az EU-politika kialakulása. *Európai Jogi Közlöny* 16:1-28.

Vauchez, A. 2012. Az álom életben tartása. Az Európai Bíróság és az integrációs joggyakorlat transznacionális szerkezete. *Európai Politikatudományi Szemle* 4, no. 1: 51-71.

Vauchez, A. 2014. *Démocratiser l'Europe*. Párizs: Seuil.

Vauchez, A. Előkészületben. *Európa közvetítése. Euro-jogászok és a transznacionális politika megteremtése*. Cambridge: Cambridge University Press.

Weiler, J. 1997. Az európai alkotmányosság reformja. *Journal of Common Market Studies* 35, no. 1: 97-131.

Wiener, A. 1998. A beágyazott közösségi vívmányok: a kormányzás transzmissziós öve és prizmája. *Európai Jogi Közlöny* 4, no. 3: 294-315.

Fehér, J. 2003. A gyakorlatot irányító elmélet: A neofunkcionalisták és a Hallstein EGK Bizottság. *Journal of European Integration History* 9, no. 1: 111-31.